

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Valsts politika piesārņotu vietu pārvaldībā

VARAM Vides aizsardzības departaments

Seminārs "Piesārņoto un potenciāli piesārņotu vietu pārvaldība
Latvijā"

Rīga, 28.05.2019.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Tiesiskā bāze

- **Vides politikas pamatnostādnes 2014-2020.**
gadam
- ***Vides aizsardzības likums***
- ***Likums "Par piesārņojumu"***
- ***Ministru kabineta noteikumi***

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides politikas pamatnostādnes 2014- 2020. gadam

Vides piesārņojums un riski

Politikas definētais **mērķis** –
Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un
aizsardzību, **veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību**

Darbības rezultāts: Samazināts risks, ko rada piesārņojums
no vēsturiskajām piesārņotajām vietām

Nodrošinot atsevišķu piesārņoto vietu sanāciju, palielinās
teritoriju platība, kurā nodrošināta sanācija
(vēsturiski piesārņotā vieta „Jelgavas šķidro bīstamo atkritumu
izgāztuve „Kosmoss” - 5,16 ha; Liepājas kara ostas kanāls,
vēsturiski piesārņotā vieta „Inčukalna sērskābā gudrona dīki” un
Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuve - 83,45 ha;
vēsturiski piesārņotā vieta Sarkandaugavas teritorijā - 7,7 ha)

Saistītie darbības rezultāti - Uzlabota iedzīvotāju dzīves
kvalitāte, samazināti riski

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības likums (1)

Valsts kontrole vides aizsardzības jomā, tai skaitā attiecībā uz **piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izpēti un sanāciju**

kaitējums videi — kvantitatīvi vai kvalitatīvi nosakāmas būtiskas nelabvēlīgas dabas resursu izmaiņas vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanās, kas var notikt tieši vai netieši. Ar dabas resursu saistītā funkcija ir labums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa

pamatstāvoklis — tāds stāvoklis sabiedrības vai cita resursa labā dabas resursam vai ar dabas resursu saistītajai funkcijai nodarītā kaitējuma laikā, kāds šis stāvoklis būtu bijis, ja kaitējums videi nebūtu nodarīts. Pamatstāvokli nosaka, pamatojoties uz pieejamo informāciju; bums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības likums (2)

Sanācijas pasākumi — pasākumi, kas veicami, lai novērstu kaitējumu, atjaunotu vai attīrītu, atveseļotu vai aizstātu dabas resursus, kuriem nodarīts kaitējums, un ar dabas resursiem saistītās funkcijas, kuras pasliktinājušās, arī pasākumi kaitējuma samazināšanai, novēršanai un pagaidu pasākumi, vai līdzvērtīgu alternatīvu nodrošināšana dabas resursiem vai ar šiem resursiem saistītajām funkcijām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības likums (3)

Nosacījumi par atbildību par videi nodarīto kaitējumu attiecas uz kaitējumu, kas nodarīts īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, kā arī īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, ūdeņiem, augsnei un zemes dzīlēm.

Atbildība par videi nodarīto kaitējumu:

- **Operators** ir atbildīgs par savas profesionālās darbības ietvaros nodarīto kaitējumu videi vai tiešiem kaitējuma draudiem, ko izraisījusi viņa tīša vai aiz neuzmanības veikta darbība vai bezdarbība, ar kuru ir pārkāptas vides normatīvo aktu prasības.
- **Persona, kas nav uzskatāma par operatoru**, ir atbildīga par kaitējumu videi vai tiešiem kaitējuma draudiem, ko izraisījusi tās tīša vai aiz neuzmanības veikta darbība vai bezdarbība, ar kuru ir pārkāptas vides normatīvo aktu prasības, un šai personai ir pienākums novērst kaitējumu vai tiešus kaitējuma draudus un segt izmaksas, ko radījis tās nodarītais kaitējums videi vai tieši kaitējuma draudi, to skaitā preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

MK noteikumi Nr.281 "Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas"

- tieša **kaitējuma draudu gadījumus**, kuros Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus
- kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā **Valsts vides dienests organizē** preventīvos pasākumus
- **sanācijas mērķus un metodes**, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- kārtību, **kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus**, ja ir nodarīts kaitējums videi
- kārtību, **kādā novērtē kaitējumu videi** un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas
- kārtību, kādā Valsts vides dienests un operatori **sniedz informāciju** valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi
- **zaudējumu atlīdzināšanu** par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Likums "Par piesārņojumu" (1)

Piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšana un sākotnējā izvērtēšana (33.pants)

- *Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas attiecīgajā administratīvajā teritorijā apzina un sākotnēji izvērtē **pašvaldība sadarbībā ar Valsts vides dienestu.***
- *Aizsardzības ministrija*
- **Rezultātu pieejamība**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Likums "Par piesārņojumu" (2)

Piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu reģistrācija un teritorijas izmantošanas ierobežojumi (34.pants)

- Pēc piesārņotas vietas reģistrācijas un Valsts vides dienesta atzinuma saņemšanas **pašvaldība nosaka ierobežojumus** teritorijas plānojumā, kā arī ierobežojumus attiecībā uz dzīvošanu šajā teritorijā un citādu šīs teritorijas izmantošanu, ja tas ir nepieciešams.
- **Veselības inspekcija** nosaka cilvēku veselības aizsardzības nodrošināšanai nepieciešamos ierobežojumus.
- **Ierobežojumi tiek noteikti**, ievērojot piesārņojošo vielu bīstamības pakāpi, iespējamo iedarbību uz cilvēkiem, šo teritoriju vides kvalitāti un nepieciešamību nākotnē veikt sanācijas pasākumus.
- **Institūcija**, kas noteikusi ierobežojumus, **atceļ tos**, ja saņemts atbildīgās institūcijas atzinums.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Likums "Par piesārņojumu" (3)

Informācija par piesārņotām vai potenciāli piesārņotām vietām (35.pants)

- **Aizsardzības ministrijas** atzinuma nepieciešamība
- **Zemes īpašnieku un lietotāju pienākums**
- **Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"** apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Likums "Par piesārņojumu" (4)

- **Izpētes mērķis un priekšnosacījumi**
- **Piesārņotu vietu sanācijas priekšnosacījumi un pasākumi**
- **Personas, kuras sedz ar izpēti un sanācijas pasākumiem saistītos izdevumus**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ministru kabineta 2001. gada 20. novembra noteikumi Nr.483 "**Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība**"

Noteikumi nosaka:

➤ piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu **apzināšanas metodes un kārtību, finansēšanas kārtību, kā arī datu apkopošanas un izmantošanas nosacījumus**

➤ piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu **reģistrācijas kārtību**

➤ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanu un sākotnējo novērtēšanu savā administratīvajā teritorijā **organizē un veic pašvaldība sadarbībā ar Valsts vides dienestu.**

➤ **Aizsardzības ministrija** apzina piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas savā valdījumā esošajās teritorijās

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Teritorijas piesārņotības pakāpi un sanācijas nepieciešamību nosaka

Teritorijas piesārņotības pakāpi un sanācijas nepieciešamību nosaka, ņemot vērā piesārņojošo vielu mērķlielumus un robežlielumus, kas noteikti:

- Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumos Nr.804 "**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**"
- Virszemes un pazemes ūdeņiem – Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumos Nr.118 "**Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti**"

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības prasības, kā arī izpētes un sanācijas darbu kārtību piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām, kurās piesārņojuma veidu nosaka specifisks teritorijas izmantošanas veids

- Degvielas uzpildes stacijām un naftas bāzēm - 2012. gada 12. jūnijā izdotie MK noteikumi Nr.409 "**Noteikumi par vides aizsardzības prasībām degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām**"
- Militārām teritorijām - 2008. gada 25. augustā izdotie MK noteikumi Nr.672 "**Ar militāra rakstura sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju piesārņotu un potenciāli piesārņotu teritoriju izpētes un piesārņotu teritoriju sanācijas kārtība**"
- Prasības atkritumu poligonu ierīkošanai, poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai, slēgšanai un rekultivācijai, kā arī kārtību, kādā rekultivē atkritumu poligonus nosaka 2011. gada 27. decembra MK noteikumi Nr.1032 "**Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi**"

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Jauni Ministru kabineta noteikumi “Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas noteikumi”

- Valsts sekretāru sanāksmē **izsludināts** 2018. gada 18. oktobrī (VSS-1064)
- **Mērķis** - nodrošināt pašreizējai situācijai atbilstošu, elektronisku informācijas aprites kārtību starp piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanā un reģistrēšanā iesaistītajām institūcijām, ņemot vērā, ka INTERREG projekta ietvaros ir izstrādāta jauna, modernāka piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datubāze, kurā gan pašvaldībām, gan VVD ir iespēja atjaunot informāciju tiešsaistē.
- **Efektīvāka informācijas aprite**
- **Kompetenču sadalījums**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

***Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada
25. oktobra noteikumos Nr.804
"Noteikumi par augsnes un grunts
kvalitātes normatīviem"***

grozījumi saistīti ar Ministru kabineta noteikumu projektā "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas noteikumi" iekļauto **iedalījumu kategorijās atkarībā no iespējamā piesārņojuma līmeņa un teritorijas jutīguma pret piesārņojumu.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021. gada perioda programma "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide«

Konkursa finansējums: 11 000 000 EUR

➤ Atklātais konkurss "Ar vēsturiski piesārņotajām teritorijām saistīto risku samazināšana"

➤ **Īstenošanas noteikumi**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

